

Bez banków ani rusz

Rozpoczęto wdrażanie nowej perspektywy finansowej UE – Polska jest największym odbiorcą unijnej pomocy. Na lata 2007–2013 Unia Europejska przyznała nam ponad 67 mld euro na realizację polityki spójności; środki mogą być wydawane do 2015 roku

Największym programem unijnym jest Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko” z budżetem 27,9 mld euro. Pozostałe programy operacyjne to między innymi „Kapitał Ludzki” (9,7 mld euro), „Innowacyjna Gospodarka” (8,3 mld euro) i „Rozwój Polski Wschodniej” (2,3 mld euro). Wstępny plan Ministerstwa Rozwoju Regionalnego zakłada, że w 2010 roku wydatki na realizację projektów współfinansowanych środkami z Unii Europejskiej wyniosą 44,6 mld zł, z czego wkład samej UE wyniesie ponad 36,7 mld zł, a budżetu państwa przeszło 7,8 mld zł.

Od dawna słyszymy zapewnienia, że nastąpi przełom w zakresie konkurencyjności naszej gospodarki, ale po raz pierwszy otrzymaliśmy szansę uczynienia kroku w kierunku realnych zmian. Tą szansą jest właśnie dostęp do znaczących środków unijnych, które w sensownym montażu z krajowymi, mogą pozwolić na szybki postęp. Wykorzystanie środków jest w najbliższych latach jednym z największych wyzwań dla Polski. Skuteczne zagospodarowanie środków publicznych będzie wymagało nie tylko rozsądnego i realnego dostosowania systemu finansów publicznych. Instytucje finansowe powinny skupić się na tym, by trafić w potrzeby beneficjentów oraz ułatwić im zdobycie możliwie jak największej liczby środków przyznanych Polsce w ramach pomocy z funduszy UE. Chodzi choćby o udostępnienie środków finansowych na współ- i prefinansowanie.

Bank wspomaga absorpcję dotacji?

Banki są naturalnym partnerem w obsłudze zwiększonego strumienia środków rozwojowych płynących z Unii Europejskiej do Polski. Zainteresowanie polskich banków udziałem w procesie absorpcji środków unijnych widocznie rośnie. Sytuacja rynkowa zmieniła się jednak ostatnimi czasy. W związku ze zmianą warunków rynkowych rewizji muszą także ulec warunki kredytowania. Banki nadal udzielają i będą udzielać kredytów, jednak robią to w sposób bardziej ostrożny niż dotychczas.

W ocenie zdolności kredytowej banki muszą oceniać nie tylko potrzeby klientów, ale także zmieniające się warunki makroekonomiczne, a w rezultacie perspektywy powodzenia przyszłych inwestycji. Dobre projekty nadal będą finansowane, błędem jednak by-

Od dawna słyszymy zapewnienia, że nastąpi przełom w zakresie konkurencyjności naszej gospodarki, ale po raz pierwszy otrzymaliśmy szansę uczynienia kroku w kierunku realnych zmian

łoby założenie, że w czasie spowolnienia gospodarczego banki będą udzielać kredytów na takich samych zasadach jak w czasie prosperity. Mimo to prognozy wskazują, że wartość kredytów udzielanych na cele unijne będzie szybko wzrastać.

Bez wątpienia unijne fundusze to dla banków możliwość zwiększenia akcji kredytowej, czyli finansowania inwestycji realizowanych z dofinansowaniem środków unijnych. Jak pokazują badania suma pożyczek bankowych

(przekazanych przez banki komercyjne i spółdzielcze) wzrośnie w 2011 roku o ponad 10,5 mld zł rocznie – do jego końca udzieli one ponad 35 tys. kredytów na cele unijne na łączną kwotę 43 mld zł. Można się jednak spodziewać ostrzejszych wymogów stawianych małym i średnim firmom, w mniejszym zakresie ma to dotyczyć dużych przedsiębiorstw. Obostrzenia dotyczą przede wszystkim wymaganych zabezpieczeń kredytów, banki podwyższą także marże kredytów.

W pierwszym półroczu tego roku osiągnęły 4,33 mld zł zysku, o połowę mniej, niż w tym samym czasie w 2008 roku, kiedy to zysk wyniósł 8,64 mld zł – jak wynika z ankiety przeprowadzonej przez NBP wśród przewodniczących komitetów kredytowych.

Co zaskakujące, nie rzutuje to na oczekiwania banków co do przyszłego kursu polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw – są one najbardziej optymistyczne od czterech kwartałów. Bankowcy zapewniają, że kredyty związane z dotacjami unijnymi nadal są ważną częścią działalności i nie zmniejszają aktywności na tym polu.

Wśród potencjalnych beneficjentów wzrost zainteresowania kredytowaniem zwiększa się, chociaż nadal widać dominację finansowania za pomocą środków własnych. Powściągliwość w zaciąganiu kredytów przez przedsiębiorców wynika między innymi z obaw o stabilność warunków ekonomicznych w naszym kraju i niepewności co do dalszego rozwoju sytuacji na międzynarodowych rynkach finansowych oraz ograniczeń krajowego prawa finansów publicznych w zakresie zaciągania zobowiązań. Zapomina się o istniejących barierach szerszego dostępu do kredytu (na przykład systemowe blokowanie przez niektóre Instytucje Zarządzające zabezpieczeń niezbędnych dla tańszych kredytów pomostowych, pomijanie promes w ocenie projektów, brak uwzględnienia kosztów kredytu i zabezpieczeń w grupie wydatków kwalifikowanych). Ta powściągliwość jest więc związana z nadal odstającym od potrzeb i możliwości beneficjentów otoczeniem prawnym, którego mimo wielu obietnic nie dostosowano do nowych wyzwań. Aby dostęp do usług bankowych ulegał dalszej poprawie należy usunąć bariery tego rozwoju.

Następnym ogniwem ułatwiającym pozyskanie środków rozwojowych jest wiarygodność i zaufanie – są pierwszym krokiem do ograniczenia ryzyka i oczekiwanego zwiększania dostępu podmiotów do finansowania zewnętrznego. Sektor bankowy w procesie absorpcji środków unijnych ma niezagrażoną pozycję – przedsiębiorcy narzekają jednak na wydłużające się procedury – liczba firm, które są zadowolone ze współpracy z bankami przy ubieganiu się o środki z funduszy unijnych, spadła prawie o połowę. Takie wyniki przyniosły badania przeprowadzone przez Centrum Badań Marketingowych INDICATOR i Warszawski Instytut Bankowości. Efekty bardziej restrykcyjnego podejścia banków już widać – z powodu kłopotów z uzyskaniem promesy kredytowej w te-

gorocznym konkursie na innowacyjne inwestycje startowało około 40 proc. mniej firm niż rok temu.

Wyraźnie dostrzegane są również problemy beneficjentów z dostępem do fachowej informacji, doradztwa i ekspertyz. Tu otwiera się przestrzeń dla profesjonalnych i doświadczonych firm doradczych, które służą radą swoich ekspertów. Dobór programu do planowanej inwestycji jest wyjątkowo trudny. Dlatego też, aby umożliwić prawidłowe wykorzystanie funduszy unijnych dostępnych w Polsce konieczne jest między innymi jak najszersze rozpropagowanie informacji o możliwościach uzyskania wsparcia wśród potencjalnych beneficjentów, również poprzez za-

sięgnięciem fachowej opinii. Firmy takie dysponują odpowiednim zapleczem, aby nie tylko wybrać odpowiednie działanie dla danej inwestycji, napisać wniosek, ale także skompletować odpowiednią dokumentację. Niektóre zajmują się rozliczeniem otrzymanej dotacji i przeszkoleniem personelu klienta, tak aby był przygotowany do wdrożenia odpowiednich procedur.

Kredyty na innowacje - rusza kredyt technologiczny

Rewolucyjnym ułatwieniem dla przedsiębiorczych jest kredyt technologiczny. Właśnie wchodzi w życie nowy system kredytu technologicznego – jest uruchamiany

Pomóż nam zatrzymać przemoc wobec dzieci
Wyślij SMS o treści DZIECI pod nr 72015

Koszt 2 zł + VAT (2,44 zł brutto)

Wysyłając SMS, wspierasz działania Fundacji Dzieci Niczyje na rzecz dzieci - ofiar przemocy i wykorzystywania seksualnego. Całkowity dochód z akcji jest przekazywany Fundacji Dzieci Niczyje.

www.fdn.pl

zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2008 r. Nr 116 poz. 730). 3 czerwca 2009 roku Ministerstwo Gospodarki podpisało z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę pozwalającą na zawieranie przez BGK umów z bankami komercyjnymi dotyczącą dystrybucji kredytu technologicznego, który będzie nowym instrumentem finansowym dla sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Aby fundusze na wdrażanie nowych technologii mogły być wypłacane jak największej liczbie przedsiębiorców w jak najkrótszym czasie, kredyt mogą przyznawać ze środków własnych banki komercyjne, natomiast BGK spłaci część zaciągniętego kredytu w formie premii technologicznej. Dzięki temu rozwiązaniu maksymalna kwota kredytu nie będzie już ograniczona do 2 mln euro, lecz będzie ustalana przez bank komercyjny, tj.: PKO BP,

cyjonalnie i służyć realizacji kredytowanej inwestycji technologicznej. W związku z tym, że na wiele produktów powstałych na bazie nowych technologii duży popyt występuje tylko w okresie pierwszych 2-3 lat od ich wprowadzenia na rynek, zrezygnowano z zapisu o minimalnym 5-letnim okresie, w którym mogło nastąpić maksymalne umorzenie kredytu. W nowelizacji zaproponowano, aby kredytobiorca mógł dwa razy w roku wnioskować do BGK o wypłatę raty premii technologicznej i mógł ubiegać się o refundację nawet do 70 proc. wartości wydatków kwalifikowanych. Kredyt będzie udzielany do końca października 2013 roku.

Dla polskich przedsiębiorców kredyt technologiczny jest szansą na wsparcie innowacyjnych inwestycji i poprawę konkurencyjności. Dla banków zaś oznacza możliwość rozwoju akcji kredytowej oraz pozyskania nowych, perspektywicznych klientów,

poziomie niższym od komercyjnego, oraz możliwości dostosowania warunków udzielania do specyfiki inwestycji. Kredyty preferencyjne we współpracy z WFOŚiGW są zgodne z postanowieniami polityki ekologicznej kraju oraz regionalnymi priorytetami w ochronie środowiska;

- kredyty na zakup lub montaż wyrobów służących ochronie środowiska. Maksymalna ich kwota może wynieść nawet do 100 proc. kosztów zakupu i montażu, a okres spłaty do 5 lat. Niezwykle atrakcyjną cechą tego kredytu jest jego niskie oprocentowanie, które w przypadku zawarcia porozumienia między bankiem a sprzedawcą bądź producentem urządzeń może wynieść tylko 1 proc.

- kredyty udzielane w ramach konsorcjów oraz montażu finansowych z udziałem środków donatorów dla przedsięwzięć o dużej skali i potrzebie zaangażowania znacznych nakładów. Banki negocjują wówczas udział poszczególnych stron finansowania zadania, warunki umowy o wspólnym finansowaniu oraz umowy kredytu, a następnie monitorują realizację inwestycji i uzyskanie efektów rzeczowych oraz ekologicznych. Konsorcjum bankowe/montaż finansowy umożliwia zawarcie przez przedsiębiorcę jednej umowy z kilkoma instytucjami finansowymi, ogranicza czasochłonność i upraszcza procedury ubiegania się o środki na realizację zadania. Wszystkie te formy mogą także stanowić element współfinansowania inwestycji zasilanych ze środków UE.

Pieniądze płynące do firm z funduszy unijnych to wzmocnienie ich konkurencyjności, możliwość zastosowania nowoczesnych rozwiązań, wdrożenie innowacyjnych technologii. Banki nie mogą zastąpić państwa w ratowaniu gospodarki, ale mogą i powinny, wspólnie z rządem i przedsiębiorcami, zrobić wszystko, aby efekty spowolnienia gospodarczego były jak najmniej odczuwalne. Oczywiście wszystkie prawne i ekonomiczne uwarunkowania nie mogą przesłonić najważniejszej kwestii: w interesie Polski i jej mieszkańców leży jak najłatwiejszy dostęp przedsiębiorców do zewnętrznych źródeł finansowania, w tym kredytu bankowego. Najlepszym rozwiązaniem tych problemów w czasach spowolnienia gospodarczego jest wdrożenie finansowanych ze środków publicznych instrumentów dzielenia się ryzykiem kredytowym z bankami. Musimy zdać sobie sprawę, że kryzys jest dla jednych porażką, a dla innych – lepiej przygotowanych – szansą. Polscy beneficjenci w okresie ogólnego zmniejszenia płynności na rynkach finansowych, mając do dyspozycji znaczne środki zagraniczne, mogą wykorzystać ten atut do uzyskania przewagi konkurencyjnej na rynku unijnym.

Iwona Polok
Dyrektor Komunikacji
Marketingowej i PR
Management & Consulting Group

W związku ze zmianą warunków rynkowych rewizji muszą także ulec warunki kredytowania. Banki nadal udzielają i będą udzielać kredytów, jednak robią to w sposób bardziej ostrożny niż dotychczas

Pekso SA, BRE Bank SA, Raiffeisen Bank Polska SA, Bank BPH SA oraz Bank Polskiej Spółdzielczości SA.

Projekt działa w ramach Programu Operacyjnego „Innowacyjna Gospodarka”, w którym BGK pełni rolę Instytucji Wdrażającej. Ministerstwo szacuje, że premia technologiczna w wysokości 1 mln euro będzie efektywnym środkiem pomocowym tylko w przypadku inwestycji o wartości nie większej niż kilkanaście milionów euro. Spłata części kapitału kredytu (nie więcej niż 4 mln zł) będzie dokonywana przez BGK ze środków publicznych. Banki kredytujące będą przyjmować wnioski przedsiębiorców, sprawdzać ich kompletność i poprawność formalną, ponadto przeprowadzą analizę zdolności kredytowej przedsiębiorców i zajmą się obsługą przepływów finansowych danego projektu inwestycyjnego. BGK będzie weryfikował spełnienie warunków ustawowych dotyczących technologii i sposobu jej wdrożenia do produkcji przez przedsiębiorcę – warunkiem przyznania kredytu i jego umorzenia jest przedstawienie opinii jednostki naukowej lub centrum badawczo-rozwojowego, potwierdzającej, że wdrażana technologia jest nowością. Wsparcie przeznaczone będzie na sfinansowanie inwestycji polegającej na zastosowaniu nowej technologii, zarówno własnej, jak i nabytej oraz uruchomieniu produkcji nowych wyrobów lub modernizacji wyrobów produkowanych w oparciu o tę technologię. Kredyt może być udzielany między innymi na zakup, leasing lub najem środka trwałego, nieruchomości, wartości niematerialnych i prawnych. Zakupy muszą być powiązane funk-

a sektor publiczny, wzmacniając otoczenie biznesu, wspólnie dzieląc się ryzykiem z sektorem prywatnym wychodzi naprzeciw tak postulowanym potrzebom przedsiębiorców.

Kredyty na inwestycje pro-ekologiczne

Przedsiębiorcy podejmujący inwestycje proekologiczne mogą liczyć na szerokie wsparcie ze strony banków oraz innych instytucji w zakresie finansowania podejmowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Ochrona środowiska stanowi bowiem istotny obszar działań wspieranych przez UE. Oto wybrana oferta dla przedsiębiorców:

- kredyty pomostowe na pokrycie kwalifikowanych kosztów inwestycji refundowanych z funduszy unijnych;
- kredyty uzupełniające na pokrycie części kosztów, które nie zostaną zakwalifikowane do finansowania ze środków UE; Banki oferują również – poza kredytami wspomagającymi absorpcję środków unijnych – szereg dodatkowych ulatwień:
- kredyty na przedsięwzięcia z zakresu termomodernizacji umożliwiające zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię. Finansowane jest 80 proc. kosztów zadania, a kredyt może być spłacany do 10 lat. Korzyścią dla kredytobiorcy jest możliwość uzyskania premii termomodernizacyjnej w wysokości 25 proc. wykorzystanego kredytu.
- kredyty preferencyjne udzielane na podstawie umów z donatorami środków, na przykład z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ich zaletą jest atrakcyjne oprocentowanie, na